

2 कैलासमानसरोवरयात्रायै केन्द्रात् शिपकी- ला मार्गस्य उद्घाटनार्थम् आग्रहं करिष्यामः- मुख्यमंत्री सुखविन्दसिंहसुकुः

ऑस्ट्रियादेशे एकस्मिन् वरिष्ठ-विद्यालये सञ्जाते गोलिका प्रहारे दश-जनाः मृताः

हिमसंस्कृतवार्ता: - ऑस्ट्रियायां गतदिवसे एकस्मिन् वरिष्ठ-विद्यालये सञ्जाते गोलिका प्रहारे न्यूनातिन्यूनं दश जनाः मृताः। स्थानीय विवरणानुसारेण अस्यां घटनायां विद्यार्थिनः, अध्यापकाः च समविष्टाः आसन्। आरक्षितलेन् तत्र सफलतया परीक्षणम् अपि कृतम्।

जम्मूकश्मीरे आतंकिनां निगडनक्षेत्रं ध्वस्तीकृतम्

हिमसंस्कृतवार्ता: - जम्मूकश्मीरे राजौरी जनपदे सुरक्षाबलैः आतंकिनां निगडनक्षेत्रं ध्वस्तीकृतम्। इदं आतंकिनां सुरक्षाभटानां मध्ये संयुक्त-अन्वीक्षाकाभियानं वर्तते। प्राप्तवार्तानुसारं सम्बद्ध जनाः साम्प्रतं यावत् नैव धृताः।

देहल्याम् अग्रिकाण्डेन बालकद्वयं समेत्य एकः मृत्युपगतः

हिमसंस्कृतवार्ता: - देहल्याः द्वारका-सैक्टर-त्रयोदश साबाद अपार्टमेंट इत्यस्य सप्तमे तले एकस्याम् अग्नि-दुर्घटनायां बालकद्वयं समेत्य जनः एकः मृत्युपगतः। दिल्ली अग्नि-सेवा प्रभागेन घटना-सन्दर्भेऽस्मिन् प्रतिपादितं यत् सप्तजनाः सप्तमतलात् अधः निपतिताः चिकित्सालये च मृताः।

ऑस्ट्रियन्- रेसवॉकिंग- चैम्पियनशिप्-क्रीडायां महिलासु प्रथमं स्थानम् प्रियंका गोस्वामिना प्राप्तम्

हिमसंस्कृतवार्ता: - ऑस्ट्रियन्-रेसवॉकिंग-चैम्पियनशिप्-क्रीडायां महिलासु प्रथमं स्थानम् अस्ति प्रियंका गोस्वामिना। गोस्वामि दशकिलोमीटरमितस्य धावनम् मिनिट् चतुः पञ्चाशत् क्षणोत्तर सप्तचत्वारिंशत् निमेषेषु कृतवती।

3 प्रदेशस्य सर्वकारीयविद्यालयानाम् पुस्तकालयानाम् अधुना मूल्याङ्कनम् (Grading) भविष्यति

विदेशेभ्यः प्रत्यागतैः सांसदैः सह मिलितवान् प्रधानमन्त्री

हिमसंस्कृतवार्ता:। प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी मंगलवासरे विश्वे पाकिस्तानस्य आतंकवादं विषये प्रतिपादयित्वा प्रत्यागतस्य प्रतिनिधिमण्डलस्य सदस्यान् मिलितवान्। अस्मिन् सर्वदलप्रतिनिधिमण्डले अनेकपक्षेभ्यः नेतारः आसन्। पीएम मोदी ७ लोककल्याणमार्गे स्विनवासस्थाने नेतृभिः सह मिलितवान्। तेषां सह

4 सन्तः श्रेष्ठः कविः निर्गुणब्रह्मोपासकः कबीरदासमहोदयः सर्वधर्मसमताम् उपदिष्टवान्

रात्रिभोजनमपि कृतवान्। पाक आतङ्कवादस्य प्रकाशनमिशनस्य विषये प्रधानमन्त्री सांसदानां प्रतिक्रियां गृहीतवान्। एतस्मिन् समये सांसदाः अवदन् यत् भारतेन आतङ्कवादविरुद्धं प्रबलसमर्थनं प्राप्तम्। सदस्याः प्रधानमन्त्रिणा सह स्वस्य अनुभवान् परस्परं कृतवन्तः। केन्द्रसर्वकारेण पूर्वमेव ५० तः अधिकाः जनाः समाविष्टानां सप्तप्रतिनिधिमण्डलानां कार्यस्य प्रशंसा कृता, येषु अधिकांशः वर्तमानसांसदाः सन्ति। पूर्वसांसदाः पूर्वकूटनीतिज्ञाः च एतेषां प्रतिनिधिमण्डलानां भागाः आसन्, येषु ३३ विदेशीयराजधानीषु यूरोपीयसङ्घस्य च भ्रमणं कृतम्।

रक्षाक्षेत्रे आधुनिकीकरणं आत्मनिर्भरतां चालक्ष्य सर्वकारेण ध्यानं केन्द्रितम् - प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी

हिमसंस्कृतवार्ता: - प्रधानमन्त्रिणा नरेन्द्रमोदिना विगतेष्वेकादशवर्षेषु भारतस्य रक्षाक्षेत्रे उल्लेखनीयपरिवर्तनं कृतमस्ति। यत् प्रधानमन्त्रिणः नेतृत्वे विगतेष्वेकादशवर्षेषु भारतस्य रक्षाक्षेत्रे ऐतिहासिकं परिवर्तनम् अभवत्। सोशलमीडिया-सन्देशे श्रीसिंहेन प्रकाशितं यत् प्रधानमन्त्रिणः नेतृत्वे क्षेत्रमिदं सोशल मीडियासन्देशे प्रधानमन्त्रिणा कथितं यत् केन्द्रेण रक्षोत्पादने आधुनिकीकरणं

आत्मनिर्भरतां चालक्ष्य ध्यानं केन्द्रितमस्ति। तेन कथितं यत् एतत् उत्साहजनकं दृश्यं भविष्यति यत् कथं भारतीयजनाः राष्ट्रस्य सुदृढीकरणाय एकत्रिताः भवन्ति। रक्षामन्त्रिणा राजनाथ सिंहने प्रोक्तं यत् प्रधानमन्त्रिणः नरेन्द्रमोदिनः नेतृत्वे विगतेष्वेकादशवर्षेषु भारतस्य रक्षाक्षेत्रे ऐतिहासिकं परिवर्तनम् अभवत्। सोशलमीडिया-सन्देशे श्रीसिंहेन प्रकाशितं यत् प्रधानमन्त्रिणः नेतृत्वे क्षेत्रमिदं वैश्वविश्वस्य परिणामस्वरूपं आत्मनिर्भरतादिशि उत्तरोत्तरं समेधते।

वैज्ञानिकेभ्यः नवोन्मेषकेभ्यः नीतिनिर्मातृभ्यः अयं उपयुक्तसमयः - केन्द्रीय-शिक्षामन्त्री धर्मेन्द्रप्रधानः

केन्द्रीय-शिक्षामन्त्री अशक्तजनानां सशक्तीकरणं केन्द्रित विकासस्य च दृष्ट्या धर्मेन्द्रप्रधानः प्रोक्तवान् यत् भविष्यति। हैदराबादे युव-सह कार्यं कर्तुं आह्वानम् वैज्ञानिकेभ्यः नवोन्मेषकेभ्यः वैज्ञानिकानाम् अन्ताराष्ट्रियं कृतम्।

नीतिनिर्मातृभ्यः अयं सम्मेलनस्य ग्लोबल यंग उपयुक्तसमयः वर्तते। अकादमी इत्यस्य च समेऽपि एकीभूय समावेशी-पारिस्थितिकीतन्त्रस्य श्रीप्रधानेन वैज्ञानिकानां सुदृढीकरणं कर्तुमर्हति येन विकसित-भारतस्य मानव-अशक्तजनानां सशक्तीकरणं केन्द्रित विकासस्य च दृष्ट्या धर्मेन्द्रप्रधानः प्रोक्तवान् यत् भविष्यति। हैदराबादे युव-सह कार्यं कर्तुं आह्वानम् वैज्ञानिकेभ्यः नवोन्मेषकेभ्यः वैज्ञानिकानाम् अन्ताराष्ट्रियं कृतम्।

अद्यत्वे विश्वं भारतं व्यापारं कर्तुं सर्वोत्तमस्थानं अपि स्वीकरोति- केन्द्रीयवाणिज्य-उद्योगमन्त्री पीयूषगोयलः

हिमसंस्कृतवार्ता: - केन्द्रीयवाणिज्य-उद्योगमन्त्री पीयूषगोयलः स्विट्जर्लैण्ड-देशस्य यात्रावधौ भारत-ईएफटीए-व्यापार-आर्थिक-सहभागिता-सन्धि-विषये विचारं कृतवान्। सोशल मीडिया-सन्देशे श्रीगोयलः उक्तवान् यत् सः सहभागितया उत्पन्नानां भारत-स्विट्जर्लैण्ड-देशयोः मध्ये व्यापारस्य

निवेशस्य च अवसरेषु, सहभागितासु, उदीयमानमार्गेषु च चर्चा कृतवान् वार्ताहरेः सह वार्तालापं कुर्वन् मन्त्री अवदत् यत् अद्यत्वे विश्वं भारतं न केवलं विश्वस्य दूततरं वर्धमानं बृहत् अर्थव्यवस्थां अपितु व्यापारं कर्तुं सर्वोत्तमस्थानं अपि स्वीकरोति। भारतम् अधुना सर्वाधिकं प्राधान्यं निवेशस्य गन्तव्यं वर्तते।

सुभाषितम्

दानमिज्या तपः शौचं,
तीर्थसेवा श्रुतं तथा।
सर्वाण्येतान्यतीर्थानि,
यदि भावो न निर्मलः।।

अर्थात्- यदि भाव शुद्ध न हो तो दान, यज्ञ, तप, शौच, तीर्थसेवा, शास्त्र-श्रवण और स्वाध्याय- ये सभी अतीर्थ हो जाते हैं।

प्रतिदिनं नवीनतमं हिमसंस्कृतवार्ता: दैनिकवार्तापत्रं प्राप्त्यर्थं 7876636263 Whatsapp संख्या मध्ये नमो नमः लिखन्तु

To get the latest h|msanskrit|tvartah Daily Sanskrit Newspaper every day, write Hello on 7876636263 Whatsapp

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ता: दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-अशुद्धिनां कृते सम्बद्धाः पत्रकाराः लेखकाश्च उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम् जसवं कोटला तहसीलपरिसरस्य समुखे कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र. पत्रव्यवहारसङ्केतः- १७७१११

भारतदेशोपरि आतंकिनाम् आक्रमणं कदापि न सहिष्यते- विदेशमन्त्री डॉ एस. जयशंकरः

हिमसंस्कृतवार्ता: - विदेशमन्त्रिणा डॉ. जयशंकरेण प्रतिपादितं यत् यदि भारतदेशे आतंकिनां आक्रमणं भवति तर्हि आक्रमणकारिणः नैव विमोचयिष्यन्ते। विदेशमन्त्रिणा स्वीय फ्रांस-यात्रावधौ वक्तव्यम् इदं प्रदत्तम्। तेन इदं सबलं प्रतिपादितं यत् पाकिस्तानेन सार्धं स्वीय दृढसम्बन्ध-सन्दर्भे चीनदेशः आतंकवादम् उत्पादयितुं स्वीय अस्पष्टतायाः मापदण्डम् नैव सहिष्यते। तेन इदमपि भणितं यत् कोविड-महामार्याः अनन्तरं निलम्बित-वैमानिक सेवाः पुनः प्रारब्धं चर्चा संजाता। तत्र जयशंकरेण लक्जमबर्ग-बैल्जियमदेशे भारतीय समुदाययीय-प्रतिनिधिभिः साकं सम्भाषणं कृतम्।

कैलासमानसरोवरयात्रायै केन्द्रात् शिपकी- ला मार्गस्य उद्घाटनार्थम् आग्रहं करिष्यामः- मुख्यमंत्री सुखविन्द्रसिंहसुखबुः

हिमसंस्कृतवार्ता: - डॉ पद्मनाभः, रिवांगपिओ। हिमाचलप्रदेशराज्यस्य मुख्यमंत्री सुखविन्द्रसिंहसुखबुः मङ्गलवासरे किन्नौरजनपदे भारत-चीनदेशयोः सीम्नि स्थिते ३९३० मीटोर्ध्वतायां वाहनमार्गयोग्ये पर्वतीयपथे शिपकी-ला इत्यत्र सीमापर्यटनक्रियाकलापानां शुभारम्भं कृतवान्। अस्मिन्नवसरे जनसभां सम्बोधयन् मुख्यमंत्री अवदत् यत् अस्माभिः पर्यटकानां कृते शिपकी-ला इत्यस्य सौन्दर्यस्य आनन्दस्य प्राप्त्यर्थं प्रतिबन्धानां शैथिल्यं कृतम्। अस्य पर्यटनयोजनायां क्षेत्रे पर्यटनवृद्धिः भविष्यति तथा च स्थानीयानां जनानाम् आर्थिकबलवर्धनं अपि भविष्यति। मुख्यमंत्री उक्तवान् यत् राज्यसर्वकारेण रक्षामन्त्रालयस्य समीपे लेप्चा, शिपकी-ला, गिउ, रानीकाण्डा इत्यादिषु सीमावर्तीप्रदेशेषु पर्यटनक्रियायाः अनुमत्यर्थं निवेदनं कृतम्। तस्याः अनुमत्यां प्राप्ते सत्येव सीमापर्यटनयोजना आरम्भ्यते अस्ति। सः अवदत् यत् राज्यसर्वकारः शिपकी-ला

पथेन कैलासमानसरोवरयात्रायाः प्रारम्भं केन्द्रसर्वकारस्य समीपे प्रस्तुतुं इच्छति। मम प्रधानमन्त्रिणः साकं वार्तायाम् अयं विषयः प्रस्तुतं भविष्यति। शिपकी-ला पथः कैलासयात्रायाः सर्वोत्तमः सुलभः च मार्गः भविष्यति। भारततिब्बतयोः मध्ये प्राचीनकालात् व्यापारपथरूपेण प्रसिद्धः अयं मार्गः वर्षे २०२० तमे व्यापाराय समापितः अभवत्। अनेन मार्गेण पुनरपि व्यापारः सांस्कृतिकपरस्परसम्बन्धः च स्थापनीयः इत्ययं प्रस्तावः अपि केन्द्रसर्वकारस्य समीपे प्रस्तौतुम् इच्छयते। सुखबुः उक्तवान् यत् हिमाचल-स्काउट-बटालियनस्य स्थापना केन्द्रसर्वकारस्य समीपे निवेदिता अस्ति, यस्य विशेषवर्गः सीमावर्तीप्रदेशजनानाम् कृते भविष्यति। सीमापर्यटनं प्रवर्धयितुं विमानपत्तनस्य स्थापने अपि केन्द्रसर्वकारस्य समीपे विषयः प्रस्तुतः भविष्यति। पर्यटकानां कृते परमिट-सम्बद्धविघ्नानां निषेधाय सैन्य-अर्धसैन्यबलानां इनर लाइन चेक पोस्ट

इत्यस्य अपहरणाय राज्यसर्वकारेण आग्रहः कृतः। निर्बाधयात्रायाः प्रवर्धनाय पर्यटकानां अनुभववर्धनाय च सैन्येन सह सम्बन्धः बलात् क्रियते। लाहौल-स्पीति जनपदं किन्नौरजनपदेन संयोजयन्ती वांग्तु-अतरगु-मुद-भाबामार्गः राष्ट्रीयवन्त्यजीवबोर्डेन अनुमोदितः, यतः मार्गनिर्माणाय मार्गः प्रशस्तः जातः। अनेन मार्गेण शिमलायाः काजा च मध्ये दूरी शताधिककिलोमीटरपरिमितं लघूभविष्यति। सीमापथः केवलं सामरिकमहत्त्वेन न, अपि तु दूरवर्तीप्रदेशेषु जनानां संयोजनस्य कृते अपि अत्यावश्यकः सन्ति। सः उक्तवान् यत् भारततिब्बतसीमापुलिसेन (ITBP) सह पर्यटनवर्धनसम्बन्धिनी कार्ययोजना विषये चर्चाः जाताः। दूरवर्तीप्रदेशेषु पर्यटनवर्धनाय ITBP संस्थायाः हेलिपैड-उपयोगः, स्वास्थ्यसंस्थानां द्वारा चिकित्सासुविधापूर्तिः अपि चर्चायाः विषयाः आसन्। मुख्यमंत्री उक्तवान् यत् अस्माकं सैन्यबलानां पराक्रमे गर्वः अस्ति। तेन शिपकी-ला इत्यत्र सीमा वन पार्क उद्घाटितः, इन्दिरा गान्धी बिन्दुः च परिदृष्टः। राजस्वमन्त्री जगतसिंहनेगी मुख्यमन्त्रिणः स्वागतं कृत्वा तस्य कृतज्ञतां च व्यक्तवान्। तेन क्षेत्रे आवश्यकसुविधानां संवर्धनाय च वचनं दत्तम्। नमज्ञा ग्रामपञ्चायतस्य प्रधानः बलदेवनेगी अपि मुख्यमन्त्रिणः स्वागतं कृतवान्। ततः अतिरिक्तं स्थानीयैः महिलामण्डलैः सांस्कृतिककार्यक्रमाः अपि प्रस्तुताः।

राहुलगान्धिना सह मिलितवान् विक्रमादित्यसिंहः, वीरभद्रसिंहस्य प्रतिमायाः अनावरणार्थम् आमन्त्रितवान्

हिमसंस्कृतवार्ता:- नवदेहली। लोकनिर्माणमन्त्री विक्रमादित्यसिंहः नवदेहल्यां वरिष्ठकाङ्ग्रेसनेता विपक्षनेता च राहुलगान्धी इत्यनेन सह मिलितवान्। अस्मिन् अवसरे असौ पूर्वमुख्यमन्त्रिणः स्वर्गीय- वीरभद्रसिंहस्य प्रतिमायाः अनावरणार्थं राहुलगान्धिनाम् आमन्त्रितवान्। ध्यातव्यं वर्तते यत् जूनमासस्य २३ दिनाङ्के पूर्वमुख्यमन्त्रिणः स्वर्गीयवीरभद्रसिंहस्य प्रतिमायाः अनावरणं शिमलानगरस्य ऐतिहासिके रिजप्राङ्गणे भविष्यति। अस्य कृते विक्रमादित्यसिंहः राहुलगान्धिनाम् आमन्त्रितवान् अस्ति।

विक्रमादित्यसिंहः

केन्द्रीयरक्षामन्त्रिणं राजनाथसिंहं मिलित्वा, एतां याचनां कृतवान्

हिमसंस्कृतवार्ता:- नवदेहली। लोकनिर्माणमन्त्री विक्रमादित्यसिंहः सोमवासरे सायं दिल्लीनगरे केन्द्रीयरक्षामन्त्रिणा राजनाथसिंहेन सह मिलितवान्। सः सामरिकदृष्ट्या महत्त्वपूर्णं घाटसनी- शिल्हा- बधानी- भूभूजोत- कुल्लुमार्गं राष्ट्रिय- राजमार्गरूपेण घोषयितुम् आग्रहं कृतवान्। पठानकोट- मनाली- लेह- राष्ट्रियराजमार्गाय वैकल्पिकमार्गस्य अतीव आवश्यकता वर्तते इति सः अवदत्। अनेन अपि प्रायः ५५ किलोमीटरमिता यात्रा न्यूनीकरिष्यते। एषः मार्गः स्थायीराजमार्गरूपेण कार्यं करिष्यति यः पर्यटनस्य उन्नयनार्थं सहायकः भविष्यति तथा च ग्रामीण-अर्थव्यवस्थायाः सुदृढीकरणे अपि सहायकः भविष्यति। सः केन्द्रीयमन्त्रिणः परियोजनायाः अनुमोदनं कर्तुम् आग्रहं कृतवान्। राजनाथसिंहः राज्याय सर्वसम्भवसहायतायाः आश्वासनं दत्तवान्।

लेहपर्यन्तं गन्तुं शक्नुवन्ति, अत्रत्यानां उपत्यकान् च सहजतया द्रष्टुं शक्नुवन्ति। अटलसुरङ्गस्य निर्माणानन्तरं दिल्लीतः लेहपर्यन्तं यात्रा अधुना ३६ घण्टानां स्थाने ३० घण्टेषु भवति। एचआरटीसी केलाङ्ग डिपो इत्यस्य आर एम आयुष उपाध्यायः उक्तवान् यत् ११ जूनतः दिल्ली-कीलाङ्ग-लेहमार्गे बससेवा आरम्भ्यते। बसयानं ११ जून दिनाङ्के दिल्लीतः आरम्भ्य १२ जून दिनाङ्के केलाङ्गतः लेहनगरं प्रति ध्वजं पातयिष्यति।

चीनेदेशेन सह विवादः सदा न तिष्ठति, केन्द्रसर्वकारेण एकत्र उपविश्य तस्य समाधानं कर्तव्यं भविष्यति- जगतसिंहनेगी

हिमसंस्कृतवार्ता:- पृहः, किन्नौरः। राजस्वोद्यानमन्त्री जगतसिंहनेगी शिपकीलासीमायां जनसभां सम्बोधयन् चीनदेशेन सह विवादः सदा न तिष्ठति इति अवदत्। सः अवदत् यत् केन्द्रसर्वकारेण एकत्र उपविश्य सीमाविषयाणां समाधानं कर्तव्यं भविष्यति। नेगी इत्यनेन उक्तं यत् भारत-चीन-व्यापारः, मानसरोवरयात्रा च अस्य कृते माध्यमं भवितुम् अर्हति। सः अवदत् यत् चीनदेशेन सह मैत्रीसन्देशस्य आरम्भं कर्तुं शक्नुमः। अद्य ऐतिहासिकः दिवसः अस्ति। स्वातन्त्र्यानन्तरं प्रथमवारं देशस्य जनाः अत्र

आगमनस्य अवसरं प्राप्नुयुः। ते अत्रत्याः उपत्यकाः द्रष्टुं शक्नुयुः। सः अवदत् यत् किन्नौरस्य वृद्धाः कठिनपरिस्थितौ व्यापारार्थं तिब्बतदेशं गच्छन्ति स्म। अधुना मार्गसुविधा अस्ति। सः अवदत् यत् ग्रामस्य जनाः आरम्भादेव सेनायाः सहकार्यं कुर्वन्ति। यदा शिपकी लां प्रति मार्गः नासीत् तदा स्थानीयजनाः सेनायाः कृते खाद्यान्नं जलं च प्रसारयितुं साहाय्यं कुर्वन्ति स्म। १९६८ तमवर्षपर्यन्तं अत्र मार्गः नासीत्। तत्कालीन- प्रधानमन्त्री इन्दिरागान्धी, तत्कालीनः मुख्यमंत्री डॉ. वाई. एस. परमारः च अत्र अश्वारोहणेन पदातिः चागतवन्तौ। सः सेना- आइटीबीपी- इत्येतेभ्याम् आग्रहं कृतवान् यत् ते अत्यन्तं कठोराः न भवेयुः येन पर्यटकाः किमपि समस्यां सम्मुखीकुर्वन्तु। सः शिपकी ला पर्यन्तं एचआरटीसी बससेवा आरम्भ्यते इति आग्रहं कृतवान् एतद् बसयानं नमज्ञापर्यन्तं गच्छति, शिपकीलापर्यन्तं प्रेषणीयम्। इतः आरम्भ्यते चेत् सुलभतमं समीपतमं च भविष्यति। सः शिपकी-ला-सीमायां हिमाचलप्रदेश-राज्यसहकारी- वित्तकोषस्य एटीएम- स्थापनस्य आग्रहं कृतवान्।

दिल्ली-केलाङ्ग-लेह बसयानस्य शुभारम्भः अद्य भविष्यति

हिमसंस्कृतवार्ता:- देशस्य सर्वोच्च-उच्चतां गच्छन्त्याः दिल्ली-केलाङ्ग-लेह-मार्गे निगमस्य बससेवा बुधवासरे दिल्लीतः आरम्भ्यते। कीलाङ्गतः लेहपर्यन्तं बसयानं ध्वजं पातयिष्यति। केलाङ्ग-डिपो-प्रबन्धनेन अस्मिन् मार्गे बसयानं चालयितुं एच् आरटीसी-निदेशालयात् अनुमतिः प्राप्ता अस्ति। अधुना देहलीतः लेहं प्रति साक्षात् बसयानं गमिष्यति। गतवर्षे अपि एचआरटीसी केलाङ्ग-आगारेन अस्मिन् मार्गे जून-मासस्य १२ दिनाङ्के कीलाङ्ग-नगरात् लेह-नगरं प्रति बसयानं प्रेषितम् आसीत्। अस्मिन् समये भाटकः वर्धितः अस्ति। बसयानस्य आरम्भमात्रेण बहिः राज्यानां पर्यटकाः निगमबसयानेन देहलीतः

प्रदेशस्य सर्वकारीयविद्यालयानाम् पुस्तकालयानाम् अधुना मूल्याङ्कनम् (Grading) भविष्यति

हिमसंस्कृतवार्ता:। राज्यस्य सर्वकारीयविद्यालयानाम् पुस्तकालयानाम् अधुना मूल्याङ्कनम् भविष्यति। राज्यसर्वकारेण सर्वेषां विद्यालयानां मूल्याङ्कनम् प्राप्तुं निर्णयः कृतः अस्ति। पुस्तकालयस्य मूल्याङ्कनम् करणेन ज्ञास्यति यत् विद्यालयस्य पुस्तकालयः कियत् विशालः अस्ति, तस्य कियत् ज्ञानं च अस्ति। पठनार्थं कियत् क्षेत्रम् अस्ति। किं बालकाः अत्र अध्ययनार्थम् आगच्छन्ति वा पुस्तकानि अपि निर्गच्छन्ति वा। तथैव कति पुस्तकानि निर्गतानि इत्यादीनि विषयाणि दृश्यन्ते। अस्य मूल्याङ्कनस्य पञ्च स्तराः भविष्यन्ति। अस्य कृते उपनिदेशककार्यालयात् दलानि प्रेषितानि भविष्यन्ति। ते विद्यालयानां निरीक्षणं करिष्यन्ति, तत्र पुस्तकालयं च पश्यन्ति, येन विभागः मूल्याङ्कनस्य कृते सम्यक् सूचनां प्राप्तुं शक्नोति। अस्य कृते विभागेन पञ्च भिन्नाः मापदण्डाः

निर्धारिताः सन्ति।

प्रथमस्तरस्य पुस्तकालये कति पुस्तकानि सन्ति, कति वृत्तपत्राणि पत्रिकाश्च सन्ति इति द्रष्टव्यम्।

शौचालयस्य सुविधा अस्ति वा। कियत्कालं यावत् बालकाः पुस्तकालये प्रति आगच्छन्ति। द्वितीयस्तरस्य पुस्तकानां संख्या ५०० इति निर्धारिता अस्ति एतदतिरिक्तं हिन्दी-आङ्ग्ल-वार्ता कति आगच्छन्ति। पुस्तकालये उपविष्टुं कति स्थानानि सन्ति।

बहिः कति जनाः अध्ययनं कुर्वन्ति इति सूचना उपलब्धा भविष्यति

यदि पुस्तकालये २००० पुस्तकानि, अन्तर्जाल इत्यादीनि सौविध्यानि उपलभ्यन्ते तर्हि तस्य ग्रेडः सर्वोत्तमः भविष्यति। सर्वकारीयविद्यालयेषु बालकानां अतिरिक्तं बहिः कति जनाः अध्ययनार्थं पुस्तकालयं प्रति आगच्छन्ति इति अपि ज्ञास्यति। पुस्तकालयस्य सुविधानुसारं ग्रेडिङ्ग इति भविष्यति। यदा संस्थायां पुस्तकानि सन्ति, उपविष्टुं च समुचितं स्थानं भवति तदा जनाः प्रतियोगितापरीक्षायाः सज्जतायै विद्यालयस्य पुस्तकालयं प्रति आगमिष्यन्ति। तेषां ग्रामेभ्यः नगरपुस्तकालयं प्रति आगन्तुं न प्रयोजनं भविष्यति।

रक्षामन्त्रालयः क्विक रिएक्शन सरफेस् टु एयर मिसाइल सिस्टम् (QRSAM) इत्यस्य त्रीणि रेजिमेण्ट् क्रेतुं गच्छति

भारतीयसेना शीघ्रमेव नूतनं वायुरक्षाव्यवस्थां प्राप्तुं गच्छति। रक्षाधिकारिणां मते चीन-पाकिस्तान-सीमायां सुरक्षायै रक्षामन्त्रालयः क्विक रिएक्शन सरफेस् टु एयर मिसाइल सिस्टम् (QRSAM) इत्यस्य त्रीणि रेजिमेण्ट् क्रेतुं गच्छति। अस्य क्रीतस्य मूल्यं ३० सहस्रकोटिरूप्यकाणां भविष्यति। QRSAM दिवा रात्रौ च प्रभावी भवति, तस्य परीक्षणमपि सफलतया कृतम् अस्ति। अधिकारिणां मते एषा रक्षाव्यवस्था रक्षासंशोधनविकाससङ्गठनेन (DRDO) विकसिता अस्ति। एकस्मात् स्थानात् अन्यस्मिन् स्थाने स्थानान्तरितुं शक्यते। क्यूआरएसएएम-प्रणाल्यां अल्पकाले एव चलन्तं लक्ष्यं अन्वेष्टुं, अनुसरणं कर्तुं, अग्निप्रहारं कर्तुं च क्षमता अस्ति। प्रायः ३० किलोमीटर्पर्यन्तं व्याप्तियुक्तं क्यूआरएसएएम मध्यमतः अल्पदूरपर्यन्तं मध्यमपरिधिपृष्ठतः वायुक्षेपणप्रणाल्याः आकाशसदृशानां विद्यमानवायुरक्षाप्रणालीनां च समर्थनं करिष्यति। अस्याः रक्षाव्यवस्थायाः सेनायाः समावेशार्थं परिषदः समागमः जूनमासस्य चतुर्थे सप्ताहे भवितुं शक्नोति। सम्प्रति भारते आकाशदृष्टि, एस-४०० प्रणाली, आयरन ड्रॉम् इत्यादीनि वायुरक्षाप्रणाल्यानि सन्ति। ते एव मे-मासस्य ७ तः १० पर्यन्तं भारत-पाकिस्तानयोः संघर्षे पाकिस्तानेन प्रेषितानि चीनीय-क्षेपणानि तुर्की-ड्रोन्-विमानानि च नष्टन्तः। अधुना भारतीयसेनायाः बलं अधिकं वर्धयितुं गच्छति।

श्वासिकाचलनं हृदो विचलनम्

(Sanskrit Version of Hindi film song - सांसों का चलना दिल का मचलना --")

M - श्वासिकाचलनं हृदो विचलनं श्वासिकाचलनं हृदो विचलनं कारणं यत्तु हे त्वत्कः/त्वात्कः प्रणयः नु मे(महाम्) त्वत्कः/त्वात्कः प्रणयः नु मे (त्वय्या (त्वयि+आ) प्रणयः नु मे) श्वासिकाचलनं हृदो विचलनं श्वासिकाचलनं हृदो विचलनं कारणं यत्तु हे त्वत्कः प्रणयः नु मे त्वत्कः प्रणयः नु मे F - स्वापेषु एता, इत्वा व्यथेथाः स्वापेषु एता, इत्वा व्यथेथाः दुष्टता या नु हे मत्कः प्रणयः नु ते(तव) मत्कः प्रणयः नु ते--- (००)

M - ते ही साम्यं, नहि क्वाऽपि न ही कुत्रापि हे प्रिये मे हि ते ही हास्यं, ते ही लास्यम् नाऽपश्यं हा इत्यं चलम् ते ही साम्यं, नहि क्वाऽपि न ही कुत्रापि हे प्रिये मे हि ते ही हास्यं, ते ही लास्यम् नाऽपश्यं हा इत्यं चलम् ए नेत्रम्, ए हास्यम्, ए लास्यम् त्वं लगसि शुभा सुन्दरी यदि काव्यस्य कर्ताऽहम् आसम् त्वदीतं कृतं प्रायिकम् केशे आयातं, चले सुमानम् केशे आयातं, चले सुमानम् कस्या हि भानं हे त्वात्कः प्रणयः नु मे(महाम्/मत्कृते त्वात्कः प्रणयः नु मे --- (०१) F - ते ही चर्चा, ते ही पृच्छा ते ही दोषोः नू खोराऽभवम् ते ही काष्ठा, दूशोः मिष्टाः अहं जागर्मि शये क्वाऽऽसम् ते ही चर्चा, ते ही पृच्छा ते ही दोषोः नू खोराऽभवम् ते ही काष्ठा, दूशोः मिष्टाः

अहं जागर्मि शये क्वाऽऽसम् मे ही स्पन्दे आसन् प्रियो मे गल्पानि ते ही वृत्तं हे अहम् आसे हा धीरे धीरे प्रमत्ता नू जाने त्वय्या(त्वयि+आ) ए जीवनेऽपि, उन्मादके मे ए जीवनेऽपि, उन्मादके मे(मम) स्पृहये यं नु हे/स्पृहिता यस्तु हे त्वात्कः प्रणयः नु मे(महाम्/मत्कृते इति) त्वात्कः प्रणयः नु मे M - श्वासिकाचलनं हृदो विचलनं श्वासिकाचलनं हृदो विचलनं कारणं यत्तु हे त्वत्कः प्रणयः नु मे त्वत्कः प्रणयः नु मे(महाम्/मत्कृते इति) F - स्वापेषु एता, इत्वा व्यथेथाः स्वापेषु एता, इत्वा व्यथेथाः दुष्टता या नु हे मत्कः प्रणयः नु ते(तव) मत्कः प्रणयः नु ते --- (०२)

रचयिता -

डा.रुरुकुमारमहापात्रः(अध्यापकः)
राष्ट्रियसंस्कृतविश्वविद्यालयः, तिरुपति:

"लौकिकन्यायकोशः" "अजायुद्धन्यायः"

अजयोः युद्धम् आरम्भे वेगेन भवति क्रमेण च तस्य वेगः न्यूनः भवति। अन्ते च सर्वं शान्तं भवति। तथा आरम्भे महता प्रमाणेन आरभ्य अनन्तरं यत् शान्तं भवति तादृशस्य कर्मणः निर्देशाय अस्य न्यायस्य प्रयोगः क्रियते।

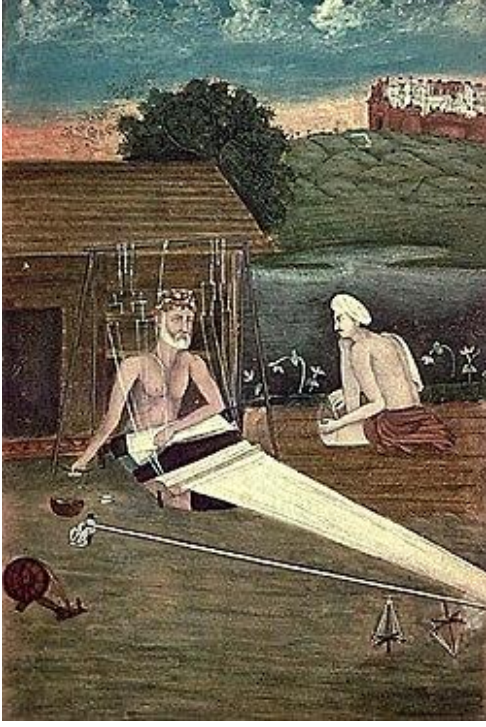
डा. वर्षा प्रकाश टोणगांवकर
पुणे/ महाराष्ट्रम्

इरान्-देशेन सह परमाणुसन्धिसमये इजरायलदेशः विनाशं मृत्युं च निवारयेत्

अमेरिकीराष्ट्रपतिः डोनाल्ड ट्रम्पः इजरायलस्य पीएम बेन्जामिन नेतन्याहू इत्यनेन सह भाषितवान्। सः नेतन्याहू इत्यनेन सह ४० निमेषान् यावत् आह्वानेन भाषितवान्, स्पष्टतया च अवदत् यत् वयं इरान्-देशेन सह परमाणुसन्धिं कर्तुम् इच्छामः इति। एतादृशे सति यावत् व्यापारः न क्रियते तावत् विनाशं मृत्युं च निवारयन्तु। ट्रम्पेन सह दीर्घकालं यावत् वार्तालापं कृत्वा नेतन्याहू उच्चस्तरीयसमागमम् अपि आहूतवान्। पीएम कार्यालयात् प्राप्तसूचनानुसारं इरान्-देशेन सह परमाणुव्यापारान्तरं विषये नेतन्याहू-महोदयस्य ट्रम्प-सह-वार्तायां चर्चा अभवत्। ट्रम्पः नेतन्याहू इत्यस्मै अवदत् यत् वयं इरान्-देशाय प्रस्तावम् अस्थापयामः। आगामिषु दिनेषु इरान्देशात् यत्किमपि उत्तरं प्राप्स्यति। डोनाल्ड ट्रम्पः नेतन्याहू इत्यस्मै अवदत् यत् अस्मिन् सप्ताहे अन्ते यावत् वयं इरान्-देशेन सह द्वितीयचक्रस्य वार्ताम् आरभेमः। परन्तु ट्रम्पस्य आह्वानस्य प्रति नेतन्याहू किं उत्तरं दत्तवान् इति न ज्ञायते। एतस्य विषये मीडियाभिः सह वार्तालापं कुर्वन् डोनाल्ड ट्रम्पः अवदत् यत् वयं परमाणुव्यापारं सहितं बहुषु विषयेषु वार्तालापं कृतवन्तः। वस्तुतः गुरुवासे इरान्-अमेरिका-देशयोः प्रतिनिधिमण्डलस्य सभा भवितुं गच्छति। एषा सभा केवलं परमाणुवार्ता अग्रे नेतुम् एव अस्ति। अमेरिका कथयति यत् यदि इरान् स्वस्य परमाणु-अभियानं स्थगयति तर्हि वयं तत्कालं प्रभावेण किञ्चित् राहतं दातुं सज्जाः स्मः।

कबीरजयन्तीविशेषः

सन्तः श्रेष्ठः कविः निर्गुणब्रह्मोपासकः कबीरदासमहोदयः सर्वधर्मसमताम् उपदिष्टवान् उत्तरभारते साधुभिः सह वसन् समाजपरिवर्तनकार्यम् अपि कृतवान् । एतस्य जयन्त्युत्सवं ज्योत्स्नमासस्य पूर्णिमादिने आचरन्ति । मानवजीवनाय कबीरदासमहोदयस्य उपदेशाः मार्गदर्शकाः सन्ति । 'आल्-कबीर' (महात्मा) इत्येतत् इस्लाममते देवस्य ९९ नामसु अन्यतमम् । इदमस्ति देवस्य ३७ तमं नाम । कबीरः (१४४०-१५१८) कश्चन आध्यात्मिकविः भारतीयऋषिः च । एतस्य साहित्येन भक्तिमार्गः समृद्धः जातः । सिक्खमतस्य उपरि तदीयः प्रभावः महान् । अद्यत्वे कश्चन धार्मिकगणः कबीरं संस्थापकं मन्यन्तः तस्य तत्त्वानि अनुसरन्ति 'कबीरमार्गः' इति प्रसिद्धः वर्तते । तेषां सङ्ख्या अस्ति ९,६००,००० । ते अधिकतया उत्तर-मध्यभारते च विस्तृताः । जगति विविधेषु भागेषु अपि विद्यन्ते । बिजक, सखिग्रन्थ, कवीर-ग्रन्थावली, अनुरागसागरश्च तेन लिखितेषु ग्रन्थेषु अन्यतमानि । कबीरदासस्य जन्म वाराणसीनगरे एकस्मिन् ब्राह्मणपरिवारेऽभवत् । किन्तु सः बाल्यात् मुस्लिमपरिवारे पालितः अभवत् । क्रिस्तशके १४०० वर्षे समये हिन्दुविधवायां जातः परिवारेण त्यक्तः नीरु महम्मदीयेन तन्तुवायेन पालितः

बाल्ये कबीरः अपि वस्त्रनिर्माणं ज्ञातवान् । काचित् कथा श्रूयते यत् वर्षस्य कस्मिंश्चित् विशिष्टदिने यः कोपि गुरोः शिष्यः भवितुम् अर्हति यदि गुरुः तमुद्दिश्य देवस्य नाम कथयेत् । गङ्गातीरनिवासिनः सर्वे स्नानार्थं गङ्गानदीं गच्छन्ति इत्येतत् न कोऽपि विशेषः । महात्मा रामानन्दः अपि ब्राह्मीमुहूर्ते गङ्गास्नानाय गच्छति स्म प्रतिदिनम् । तस्मिन् विशिष्टे दिने अपि, सः प्रातः एव उत्थाय गङ्गानद्याः सोपानानि अवतरन् आसीत् । तावता कश्चन लघुहस्तः अग्रे प्रसृतः, महात्मनः अङ्गुष्ठम् अगृह्णात् च । आश्चर्यान्वितः रामानन्दः अप्रयत्नेन एव देवस्य नाम उदचारयत् । अद्यः दृष्टवता तेन बालः कबीरः दृष्टः । बालस्य लघुहस्ते अराबिक्-भाषया 'कबीरः' इति लिखितं तेन अवलोकितम् । सः कबीरं पुत्रं शिष्यं च भावयन् स्वस्य आश्रमं प्रति अनयत् । एषः नीतः इत्यनेन बहवः हिन्दुशिष्याः असन्तुष्टाः, केचन आश्रमं परित्यज्य गताः च ।

हिन्दुमुस्लिंधर्मयोः धर्मतत्त्वानि ज्ञात्वा कबीरः साधुभिः सदा आध्यात्मिकधार्मिकचर्चां करोति स्म । कबीरस्य पत्न्याः नाम लोई इत्यासीत् । जीवननिर्वहणार्थं तन्तुवायवृत्तिमेव कबीरदासः आश्रितवान् । कबीरदासः सद्भिः साकमेव व्यवहारज्ञानम् आध्यात्मिकज्ञानं च प्राप्तवान् । स्वमिरामानन्दात् सन्यासदीक्षां स्वीकृत्य कवितारचनासु च प्रतिभां प्रदर्शितवान् । प्रथमं निर्गुणोपासकः कबीरदासः अनन्तरं रामभक्तः अभवन् । रामरहीमयोः नाम भेदेऽपि देवः एकः एव इत्युक्तवान् । दोहा इति द्विपादात्मकेषु काव्येषु अति सुन्दरतया व्यवहारज्ञानं नीतिमुक्तवान् । गुरोः स्थानम् अतीवमहत्त्वपूर्णमस्ति । गुरुः भगवान् एकदैव पुरतः आगच्छन्ति चेत् अहं गुरुमेव प्रथमं पूजयामि यतः गुरुः एव भगवन्तमपि दर्शितवान् इति कबीरदासः उक्तवान् ।

कबीर ज्ञानमन्दिरम्

'साई इतना दीणि ए. जा मे कुटुम्ब समाय । मै भी भूखा न रहूँ साधुभी भूखा न जाय' एवम् अधिकं धनं कबीरदासस्य अस्ति । तस्य उपदेशेषु सुविचाराः अन्धविश्वासनिरासः मार्गदर्शनव्यवहाराः सम्यक् निरूपिताः सन्ति । ('स्वामी एतावद् ददाति येन मम कुटुम्बं सम्भाल्यते । अहमपि न बुभुक्षितोऽस्मि साधवोऽपि न बुभुक्षिताः स्युः'॥) भक्तिः, ज्ञानं, गुरुपूजा, संसारत्यागः, कर्तव्यनिर्वहणादिविषये अनेकानि सुन्दराणि पद्यानि अपि कबीरदासः रचितवान् । कहत कबीर सुनो भाई साधो एतत् वाक्यं कबीरदासस्य पद्येषु भवति ।

कबीरदासस्य जातिविचाराः उच्चनीयभावनिरासः सम्प्रदायविरोधिभावनाः जनेभ्यः इष्टाः न आसन् । कबीरदासः भक्तिनटनं कटुशब्दैः निन्दितवान् । स्वीये वृद्धाये कबीरदासः गोरखपुरे वासं कृतवान् । तत्रैव क्रिस्तशके १५०८ तमे वर्षे दिवङ्गतः । भारतदेशे कबीरदासजयन्ती महोत्सवं जूनमासे आचरन्ति ।

कबीर पंथः

कबीरः साहबस्य उपदेशाधारितः विश्वासः दर्शनं च अस्ति। मुक्तिसाधनत्वेन सत्यगुरुभक्तिमाश्रितम्। तस्य अनुयायिनः विविधधार्मिकपृष्ठभूमितः आगच्छन्ति यतः कबीरः कदापि धर्मान्तरणस्य पुष्टिं न कृतवान् अपितु तेषां सीमां प्रकाशितवान्। कबीरस्य विषये तस्य अनुयायिनः प्रकटोत्सवम् आचरन्ति। पवित्रवेदेषु लिखितम् अस्ति यत् प्रत्येकं युगे कोटिसूर्याणां कोटिचन्द्राणां च संयुक्तप्रकाशात् अधिकप्रकाशयुक्तः परमात्मा स्वनिवासस्थानात् सतलोकात् भौतिकरूपेण आगत्य सतात्मेन (पुण्यात्मानं) मिलति।

कबीरपंथस्येतिहासः

कबीरः स्वजीवनकाले विशिष्टं सम्प्रदायं न निर्मितवान्, परन्तु तस्य शिष्यद्वयं सूरतगोपालः धर्मदासः च पश्चात् तस्य शिक्षाप्रसाराय समर्पितानि केन्द्राणि स्थापितवन्तौ । एतानि केन्द्राणि द्वौ संख्यायां कबीरसम्प्रदायस्य मुख्यौ उपविभागा अथवा गुटौ अभवताम्।

कबीर चौरा

सूरतगोपालः सर्वप्रथमं वाराणसीयां कबीरचौरामठं (बापू अर्थात् "पिता" इति अपि प्रसिद्धम्) स्थापितवान् । गुजरात-उत्तर-प्रदेश-बिहार-देशेषु मिशनरी-कार्यक्रमं संचालयति स्म, मगहरे च शाखा आसीत्।

कबीरपंथस्य आचरणीयाः विषयाः

अनुयायिभिः बहुदेववादस्य त्यागः करणीयः, मद्यपानस्य त्यागः करणीयः, नित्यं ईश्वरस्य स्तुतिः करणीया, शाकाहारस्य आहारस्य अनुसरणं करणीयम्। कबीरपंथस्य जनाः "बन्दगी" ("भवतः नमस्कारः" इति अर्थः) इति वाक्येन अभिवादनं कुर्वन्ति। तदतिरिक्तं अनुयायिनः महिलाणां सङ्गतिं परिहरन्तु इति निर्देशः दत्तः अस्ति। कदापि दुर्भावः न भवतु, कदापि स्वपत्न्याः सम्पत्तिं न वंचयन्तु, कदापि असत्यं न वदन्तु, कदापि चोरीं न कुर्वन्तु, कदापि परस्य विरुद्धं मिथ्यासाक्ष्यं न ददतु, अन्येषां विषये कदापि नकारात्मकं न वदन्तु।

हिन्दूनां मुस्लिमानां कृते नियमाः

हिन्दवः जनाः रामनामस्य जपं कुर्वन्ति, मुस्लिमाः जनाः तु खुदा इति नाम ईश्वरस्य नामरूपेण प्रयुञ्जते । कबीरपंथमहन्ताः शङ्करूपी टोपिका, कान्तिनाम्ना हारः, तुलसीमणिः, श्वेतवर्णीयं वा भूरेण रक्तवर्णीयं वा वस्त्रं च विशेषं परिधानं धारयन्ति। महन्तानां वैष्णवपरम्परायाः तिलकः (ललाटचिह्नः) स्यात्। अग्रचिह्नं नासिकापार्श्वे गोपीचन्दनपिष्टं वा प्रयोजयित्वा अपि कर्तुं शक्यते। सः भिक्षुः अस्ति, अस्मिन् ब्रह्मचर्यस्य बाध्यता नास्ति, केचन जनाः विवाहमपि कुर्वन्ति। परम्परानुसारं कबीरपन्थिनः तेषां नैतिकसामाजिकरीतिपरम्पराणाम् अनुसरणं विना बाधां कर्तुं शक्नोति। सामान्यजनस्य अन्त्येष्टिः हिन्दुसंस्कारानुसारं कर्तुं शक्यते तथा च पुरोहितः यस्य परम्परायाः अनुसरणं कर्तुम् इच्छति तदनुसारं तस्य अन्त्येष्टिः वा दाहसंस्कारः वा कर्तुं शक्यते। कैरिबियन-उत्तर-अमेरिका-देशेषु कबीरपन्थिनः दाहसंस्कारं वा अन्त्येष्टिं वा चयनं कर्तुं शक्नोति। कबीरपन्थी नित्यजीवने आचरणे च शुद्धिं पवित्रतां च अनुसरन्ति। एतत् तेषां श्रद्धायाः आचरणस्य च आधारः अस्ति । एते मूलभूतमार्गदर्शिकाः कबीरपन्थिभ्यः प्रेम, विनय, करुणा, एकता च इति सर्वव्यापी सूत्रं ददति। कबीरपन्थी सामान्यजनः भक्तः इति कथ्यते, पुरोहिताः महन्तस्य गौरवस्य उपाधिना सम्बोधिताः भवन्ति। आध्यात्मिकनेता आचार्यः गुरुः वा उच्यन्ते। ये साधुः अधिकतपस्विनः प्रकृत्याः सन्ति, ये विवाहं न कुर्वन्ति, कदापि एकस्मिन् स्थाने न तिष्ठन्ति, नित्यं एकस्मात् मठात् अन्यस्मिन् मठं गच्छन्ति, कठोरतरं आध्यात्मिकं च आचरणं कुर्वन्ति,

कबीरपन्थीनां धार्मिकमान्यताः

- धर्मः, अथवा "जीवनस्य प्राकृतिकः नियमः"
- सत्यम् अथवा "आदिमं नित्यं च सत्यम्" ।
- अहिंसा, "वाच्यकर्मणि सर्वभूतेषु अहिंसा" इति वा ।
- भक्ति, अथवा "ईश्वरभक्तिः उच्चतम आध्यात्मिकवास्तविकता च" ।
- श्रद्धा, अथवा "श्रद्धा अचञ्चला निष्ठा"।
- अस्तेयः "न सञ्चयः न लोभः" इति वा ।
- "क्षमा धैर्यं च",
- "दया, करुणा, सर्वेषां भूतानां प्रति क्रूरतायाः, असंवेदनशीलतायाः च भावानाम् अतिक्रमणं च"।

- सत्यता वा "शरीर-मनस-वाक्-शुद्धि"।
- अपरिग्रहः, अथवा "आवश्यकवस्तूनि सीमितं कृत्वा अभौतिकत्वं" ।
- अनेकान्तवादः "विभिन्नप्रत्ययानां दृष्टिकोणानां च बहुलतायाः स्वीकारः" इति वा ।
- विश्वभ्रातृत्वं वा "सर्वभूतानां सार्वत्रिकं भ्रातृत्वं" इति च,
- आत्मज्ञानं वा "सर्वं व्याप्य एकस्मात् सत्यात् न भिन्नं स्वस्य यथार्थस्वभावस्य जागरूकता, एवं सर्वं जीवं एकमात्रं सत्यं भवति" इति।